

Osastopäällikkö
Tero Kurenmaa

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain kumoamisesta, ampuma-aselain muuttamisesta, ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä ampumaratalain 2 §:n muuttamisesta (HE 101/2019 vp)

1 Lähtökohdat esityksen antamiselle

Esityksen muutokset liittyvät erityisesti poliisin asetietojärjestelmään, joka ei valmistu määräajassa eli 1.3.2020 mennessä. Poliisin asetietojärjestelmän arvioitu uusi valmistusaika olisi 1.3.2024. Ampuma-asealaista on edellä mainitusta syystä muutettava voimaantulosäännöstä.

Ampuma-aselakiin ja ampumaratalakiin tehtäisiin pääasiallisesti teknisiä muutoksia.

2 Lakiehdotukset

1. Lakiehdotus ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Lain tarkoituksena on korjata virheellisesti lakiin jäänyt tiettyjen sähköistä asiointia koskevien säännösten siirtymäaika. Esimerkiksi lain 25 § tulisi erisältöisenä voimaan kaksi kertaa, jos kumoamislakia ei säädettäisi.

2. Lakiehdotus ampuma-aselain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakenteellisesti 42 c ja 89 §:ää, jolloin asealan elinkeinoluvan haltijaa koskeva velvollisuus käyttää sähköistä asiointia erottuisi pykälistä.

Ampuma-aserikkomusta koskevaa ampuma-aselain 103 §:ää ehdotetaan muutettavaksi viittaussäännösten osalta, jolloin rikkomuksina rangaistavaksi säädetyt teot tarkentuisivat ja täsmentyisivät. Lisäksi rikkomuksina rangaistavaksi tulisivat lain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu lupaa osoittavan kortin sekä hyväksynnän poliisille luovuttamisvelvollisuuden laiminlyönti sekä lain 70 §:ssä säädetyn deaktivoidun ampuma-aseen poliisille ilmoittamisen ja esittämättä jättämisen laiminlyönti.

Lain 119 §:ssä tarkoitettuun sähköistä asiointia koskevaan säännökseen lisättäisiin puuttuva viittaus lainkohtaan ja muut pykäläviittaukset korjattaisiin.

Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin siirtymäaika 1.3.2024 saakka lakiehdotuksessa oleville sähköistä asiointia koskeville säännöksille.

3. Lakiehdotus ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Sähköistä asiointia koskeville säännöksille säädettäisiin siirtymäaika 1.3.2024 saakka. Esimerkiksi aselupaa koskevaa sähköistä asiointia lain 42 §:n 2 momentissa sovellettaisiin vasta 1.3.2024 alkaen. Poikkeuksena mainitusta ajankohdasta on lain 25 §, joka tulisi voimaan esityksen mukaan 1.6.2020. Tämän lausunnon kohdassa 3.2 selvitetään tarkemmin asiaa.

4. Lakiehdotus ampumaratalain 2 §:n muuttamisesta

Ampumaratalain 2 §:n muuttaminen johtuu viime kesän ampuma-aselain muutoksesta. Lain viittausta korjattaisiin oikeaan ampuma-aselain pykälään ja pykälän kohtiin.

3 Asetietojärjestelmän historiasta ja viivästymisestä

3.1 Sisäministeriön asettama aseturvallisuustyöryhmä

Sisäministeriö asetti työryhmän laatimaan esiselvityksen aseturvallisuuden kehitysnäkymistä (aseturvallisuustyöryhmä) 16.8.2011. Työryhmän toimeksiantona oli selvittää poliisihallinnon näkökulmasta aseturvallisuuden mahdolliset poliisitoiminnalliset ja lainsäädännölliset kehittämistarpeet. Seuraavat tiedot on lainattu työryhmän julkaisusta Aseturvallisuuden kehitysnäkymät. Aserekisteri on otettu käyttöön 1990-luvun lopulla, mutta se perustuu sitäkin vanhempaan tekniikkaan. Se on teknisesti ja toiminnallisesti vanhentunut, järjestelmän ylläpitokustannukset ovat erittäin suuret ja ylläpidon saatavuus on muodostunut riskitekijäksi. Aserekisterin käytön suurimpia ongelmia ovat puutteellinen automaattinen tiedonkulku muiden rekistereiden kanssa, erilaisten hälytys- ja ohjaustoimintojen puute sekä muun muassa lupavalvonnassa välttämättömien tilastotietojen saamisen puute.

Uuden asetietojärjestelmän asianmukainen käyttöönotto osaltaan yhdenmukaistaa lupamenettelyjä. Järjestelmällä voidaan toteuttaa ja dokumentoida ampuma-aselainsäädännön mukaiset lupaprosessit ja aseturvallisuuteen liittyvä peruutusharkintamenettely. Se sisältää ase- ja elinkaaren ase- ja valmistamisesta tai maahantuonnista maastavientiin, hävittämiseen tai deaktivointiin. Järjestelmäkokonaisuuden käyttöönoton tavoitteena on aseturvallisuuden parantaminen. Aselupiin liittyvä valvonta ja seuranta tehostuvat järjestelmässä olevien työjonojen ja siitä saatavien raporttien kautta.

Työryhmä piti tärkeänä, että asetietojärjestelmän toteuttaminen etenee suunnitellussa aikataulussa. Työryhmä piti tärkeänä myös sitä, että järjestelmän käyttöönoton varmistamiseen varataan riittävästi resursseja laadukkaan lopputuloksen aikaansaamiseksi.

3.2 Asetietojärjestelmän viivästyisestä ja tiedonsiirron väliaikaisratkaisusta

Poliisihallitus on selvittänyt, että asetietojärjestelmän toimitussopimus purettiin sopimuskumppanin ja Poliisihallituksen yhteisellä sopimuksella 11.7.2019. Sisäministeriön on tämän jälkeen tullut siihen tulokseen, että asetietojärjestelmä ei valmistu ampuma-aselain siirtymäsäännösten asettamassa määräajassa eli 1.3.2020. Sisäministeriössä todettiin tällöin, että laissa säädetty siirtymäaika 1.3.2020 ei ole enää realistinen.

Asedirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan asedirektiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset piti olla voimassa viimeistään 14.12.2019. Viime kesänä voimaan tulleen ampuma-aselain muutoksen yhteydessä asealan elinkeinoluvan haltijoita koskeville ampuma-aselain sähköistä asiointia koskeville säännöksille säädettiin siirtymäaika 1.3.2020 asti. Siirtymäaika 1.3.2020 määriteltiin

Poliisihallituksen antaman esityksen mukaan. Silloin arvioitiin, että direktiivissä asetetun määräajan ylitys olisi hyväksyttävissä.

Sisäministeriö päätti, että asedirektiivin edellyttämää voimaantuloa asealan elinkeinoluvan haltijoiden osalta lain 25 §:ssä esitettäisiin jatkettavaksi vielä 1.6.2020 saakka. Nyt vireillä olevassa hallituksen esityksessä on todettu, että asedirektiivin 4 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua tietoliikenneyhteyttä varten toteutetaan korvaava tiedonsiirron väliaikaisratkaisua. Juridisesti asedirektiivin edellyttämät vaatimukset tietoliikenneyhteydestä täyttyisi sillä, että asealan elinkeinoluvan haltijat tekisivät ilmoitukset suojatulla sähköpostilla.

JAKELU Ministeri Ohisalo
 Kansliapäällikkö Pimiä
 Valtiosihteeri Parviainen
 Erityisavustaja Kerman
 Johdon sihteerit Söderman, Landström, Kautto
 Lainsäädäntöjohtaja Laitinen